

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W POWIECIE JAROSŁAWSKIM
na lata 2007 - 2015

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	3
2. Ogólna charakterystyka Powiatu Jarosławskiego	6
2.1. Ludność powiatu	7
2.2. Bezrobocie i rynek pracy	11
2.3. Społeczne skutki bezrobocia.....	15
2.4. Struktura gospodarki powiatu.....	17
3. Raport o stanie bazy pomocy społecznej w powiecie.....	18
3.1. Pomoc społeczna prowadzona przez powiat	18
3.2. Pomoc społeczna prowadzona przez gminy	23
3.3. Organizacje pozarządowe działające w obszarze pomocy społecznej	26
4. Uwarunkowania zewnętrzne	28
4.1. Uwarunkowania zewnętrzne w Europie	28
4.2. Program operacyjny „Kapitał ludzki na lata 2007-2013”	29
4.3. Uwarunkowania zewnętrzne lokalne	30
5. Diagnoza stanu.....	31
5.1. Edukacja.....	31
5.2. Infrastruktura społeczna.....	32
5.3. Finanse	33
5.4. Problemy społeczne	34
6. Analiza SWOT	35
7. Misja	37
8. Cele i kierunki działania	38
8.1. Poprawa warunków powstawania i funkcjonowania rodzin	38
8.2. Kompleksowa rehabilitacja i aktywizacja osób niepełnosprawnych.	40
8.3. Zapobieganie i redukowanie marginalizacji zagrożonych grup społecznych.....	42
8.4. Integracja osób starszych i wymagających pomocy	43
8.5. Ograniczenie bezrobocia.....	45
10. Spis tabel	48

1. WSTĘP

Każda społeczność wypracowuje właściwe dla siebie systemy wsparcia, uruchamiane w wypadku pojawienia się problemów społecznych lub wówczas, gdy jednostka lub grupa znajduje się w trudnej sytuacji życiowej, której przezwyciężenie wykracza poza jej własne środki, możliwości i uprawnienia. Celem głównym władz samorządowych w tej sferze działań jest zatem dbałość o to, by jednostki i rodziny (zwłaszcza żyjące w trudnych warunkach) miały dostęp do systemu wsparcia społecznego i zasobów społecznych, umożliwiających osiągnięcie potencjału koniecznego do samodzielnego funkcjonowania.

Powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych powiatu jarosławskiego wskazuje kluczowe kwestie społeczne, z jakimi borykają się mieszkańcy, ich niezaspokojone potrzeby, określa kierunki działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych, dolegliwych, negatywnych oraz zajmuje się tworzeniem mechanizmów wzmacniających efektywność dokonywanych zmian.

Strategia została opracowana przez pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu pod przewodnictwem Dyrektora. Aby strategia odniosła sukces musi spełniać warunki tj. dostarczyć odpowiedź na pytanie:

- 1) co warto robić,
- 2) jakie warunki należy stworzyć osobom potrzebującym,
- 3) jak przekonać do współdziałania,
- 4) jak wdrażać.

Do opracowania strategii a w szczególności sprecyzowania celów i kierunków wykorzystano wyniki ankiet, które otrzymano z prawie wszystkich organizacji pozarządowych oraz miejskich i gminnych ośrodków pomocy społecznej.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest zgodna z podstawowymi zasadami współżycia społecznego a w szczególności z zasadą pomocniczości. Pojęcie pomocniczości oznacza, że struktury wyższe np.: organy władzy nie powinny wyręczać osób, rodzin, grup społecznych w tym, w czym mogą same sobie poradzić. Rolą organów władzy jest przede wszystkim: pobudzanie, podtrzymywanie, wspomaganie, wspieranie, gdy realizacja tych zadań przekracza ich możliwości. Bardzo ważnym czynnikiem jest wyzwalanie, wykorzystywanie zewnętrznych zasobów i kompetencji osób, grup oraz społeczności lokalnych. Przedsięwzięcia będą prowadzone w oparciu o współdziałanie aktywnych podmiotów takich jak:

- rodzina bliższa i dalsza, kręgi koleżeńskie, sąsiedzi,
- instytucje, organizacje rządowe, pozarządowe i samorządowe zajmujące się pomocą społeczną w mieście a także instytucje działające w szerszym obszarze jak np.: sądownictwo, szkolnictwo, służba zdrowia, kościół rzymsko katolicki i inne związki wyznaniowe.

Istniejące potrzeby i problemy mieszkańców będą rozwiązywane poprzez:

- a) **profilaktykę** - polegającą na zapobieganiu niekorzystnym zjawiskom jako jedno z działań najważniejszych,
- b) **pomoc doraźną** - świadczenie natychmiastowej pomocy w sytuacjach kryzysowych,
- c) **planowane programy naprawcze** - działania zmierzające do zminimalizowania lub rozwiązania problemów.

Do 1990 roku w Polsce nie było w ogóle mowy o diagnozie obszarów zaniedbania. Następnie przez długi czas brakowało polityki wobec grup marginalizowanych. Posiadaliśmy obszerną wiedzę na temat wykluczenia, ale

wiedza ta nie była do końca wykorzystywana i nie przenikała do struktur decyzyjnych.

Powołany zespół zebrał wszystkie doświadczenia, dobrą praktykę, a następnie poprzez wypracowywanie diagnozy poszczególnych obszarów, wskazał propozycję działań.

Będą one kierowane szczególnie ku środowiskom, które pozostają na marginesie życia społecznego, są wykluczone społecznie bądź zagrożone tym zjawiskiem.

Głównym narzędziem stosowanym w celu dokonania pozytywnych zmian będzie praca socjalna rozumiana jako wszelkie działania typu prospołecznego, której celem jest podtrzymywanie, chronienie i rozwijanie jednostki jak i rodziny.

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU JAROSŁAWSKIEGO

Powiat Jarosławski wchodzi w skład województwa podkarpackiego. Powierzchnia powiatu wynosi 1029km². Gminy miejskie zajmują 49km², a gminy wiejskie 980 km².

W skład powiatu wchodzi 2 gminy miejskie, 9 wiejskich. Powiat liczy 125 miejscowości wiejskich w tym sołectw 97.

2.1. LUDNOŚĆ POWIATU

Stany ludności przedstawiają poniższe tabele.

Tabela Nr 1. Ludność ogółem

Lata	Ludność ogółem	w tym:	
		mężczyźni	kobiety
1999	123695	60314	63381
2000	121792	58914	62878
2001	121889	58962	62927
2002	121912	59070	62842
2003	122122	59119	63003
2004	122281	59187	63094
2005	122597	59371	63226
2006	122072	59110	62962

Tabela Nr 2. Ludność w miastach

Lata	miasto	w tym:	
		mężczyźni	kobiety
1999	47595	22736	24859
2000	45980	21534	24446
2001	45941	21500	24441
2002	45862	21480	24382
2003	45954	21468	24486
2004	46149	21575	24574
2005	46298	21675	24623
2006	46079	21558	24521

Tabela Nr 3. Ludność na wsi

Lata	wieś	w tym:	
		mężczyźni	kobiety
1999	76100	37578	38522
2000	75812	37380	38432
2001	75948	37462	38486
2002	76050	37590	38460
2003	76168	37651	38517
2004	76132	37612	38520
2005	76299	37696	38603
2006	75993	37552	38441

Z powyższych tabel wynika, że na przestrzeni 8 lat liczba mieszkańców powiatu zmalała o 1623 osoby, przy czym w miastach liczba ta zmalała aż o 1516. Biorąc pod uwagę fakt, że liczba urodzeń i zgonów nie uległa znaczącym wahaniom (z tendencją malejącego przyrostu naturalnego) przyjąć należy, że zmniejszenie liczby ludności spowodowane było migracjami zewnętrznymi. Powodem migracji jest przede wszystkim poszukiwanie pracy, bądź poprawy warunków socjalno-bytowych poza Jarosławiem. W badanym okresie mieszkało w powiecie o 3,2% więcej kobiet niż mężczyzn, przy czym w miastach wskaźnik ten jest wyższy, sięgający ponad 6%.

Tabela Nr 4. Ruch naturalny w latach 1999-2006

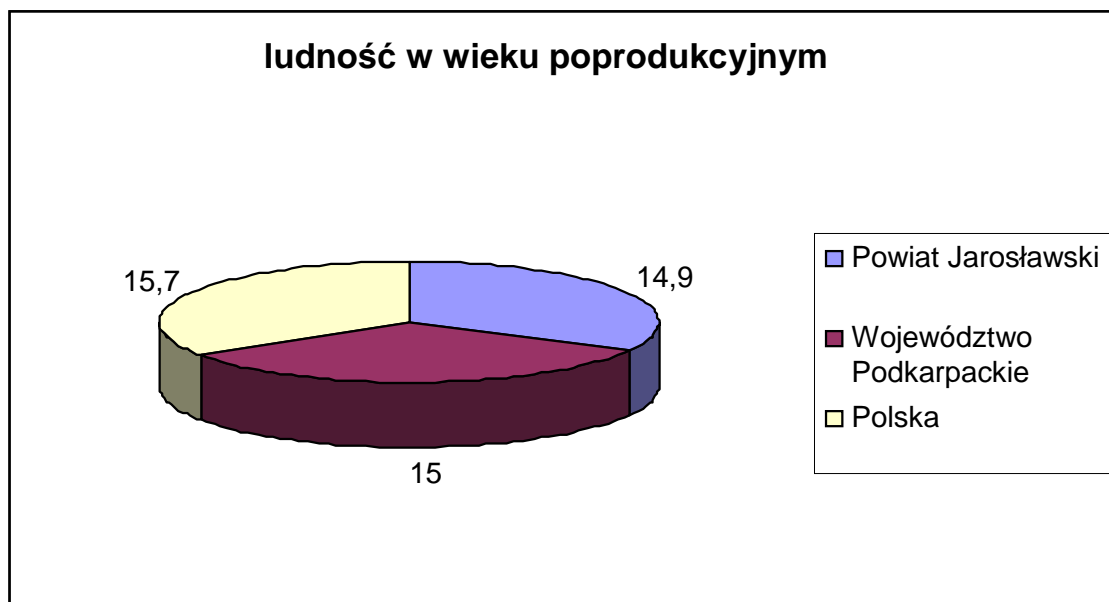
Lata	urodzenia	zgony	przyrost naturalny
1999	1546	1212	334
2000	1358	1140	218
2001	1329	1147	182
2002	1233	1116	117
2003	1218	1100	118
2004	1206	1087	119
2005	1125	1155	-30
2006	1145	1126	+19

Tabela Nr 5. Struktura wiekowa ludności powiatu jarosławskiego na przestrzeni lat 1999-2005

wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
wiek przedprodukcyjny	35111	34305	33059	31861	30768	29813	28748	27679
w %	28,7	28,1	27,3	26,1	25,2	24,4	23,4	22,6
wiek produkcyjny	70923	69726	70983	72148	73440	74496	75788	76196
w %	57,2	57,3	58,0	59,2	60,1	60,8	61,8	62,4
wiek poprodukcyjny	17661	17761	17847	17903	17914	17978	18061	18197
w %	14,1	14,6	14,7	14,7	14,7	14,8	14,7	14,9

Tabela Nr 5a. Struktura wiekowa ludności w wieku poprodukcyjnym na tle województwa, kraju w 2006r.

wyszczególnienie	powiat jarosławski	województwo podkarpackie	kraj
udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogółem w %	14,9	15,0	15,7

Jak wynika z tabeli największą grupę ludności w powiecie stanowią mieszkańcy w wieku produkcyjnym, ich liczba od 5 lat wzrasta o ponad 3 %. Ponadto obserwuje się proces starzenia się społeczeństwa, odsetek ludności w wieku powyżej 60 (65) lat wzrósł w ciągu 5 lat o blisko 1%. W powiecie mieszka 17978 ludzi, którzy ukończyli 65 lat (60 lat kobiety). Zjawisko to jest obserwowane w całym kraju. Szacuje się, że w porównaniu z początkiem lat 90-tych liczba tych osób wzrosła do roku 2005 o ponad 1 mln. Przyrost ten będzie trwał nadal, zwiększając silną presję na system emerytalny oraz na system opieki zdrowotnej (zapewnienie specjalistycznej opieki ludziom w podeszłym wieku przez geriatrów, gerontologów). W powiecie jarosławskim podobnie jak w całej Polsce mamy do czynienia z ujemnym saldem migracji. Oznacza to, że więcej osób opuszcza powiat niż do niego przybywa. W lata 1999 – 2006 przybyło do powiatu 6 imigrantów, nie przybył żaden uchodźca. Na lata przyszłe nie planuje się wzrostu tej grupy osób. Równocześnie zauważa się zmniejszenie procentu ludności w wieku przedprodukcyjnym tj. do 17 roku życia. W ciągu 5 lat zmalała ta liczba o blisko 5 tys. Oczywiście jest, że osoby w podeszłym wieku wymagają szczególnej troski a w szczególności zabezpieczenia pomocy w zakresie usług opiekuńczych. Wiąże się to z zapewnieniem odpowiedniej ilości miejsc w domach pomocy społecznej.

Tabela Nr 6. Migracje ludności w powiecie jarosławskim w latach 1999-2006

Lata	napływ	odpływ	saldo migracji
1999	1368	1414	-46
2000	1070	1206	-136
2001	1011	1140	-129
2002	1173	1317	-144
2003	1229	1339	-110
2004	1147	1381	-234
2005	1154	1314	-160
2006	1214	1608	-394

2.2. BEZROBOCIE I RYNEK PRACY

Cechą charakterystyczną dla naszego bezrobocia było jego nagłe pojawienie się, charakteryzujące się wielką dynamiką, która przekształciła się w zjawisko masowe. Pierwotną przyczyną było przekształcenie całego systemu gospodarczego z gospodarki centralnie planowanej w gospodarkę rynkową i zróżnicowanie rynku pracy.

Liczba bezrobotnych na dzień 31 sierpnia 2007r. wynosiła 8.917, w tym 4.607 kobiet.

Należy podkreślić, że wśród bezrobotnych, dominują kobiety, które stanowią 51.% zarejestrowanych w urzędzie.

Na terenie powiatu działa również wiele firm handlowych, usługowych we wszystkich najpotrzebniejszych branżach. Mimo to bezrobocie w powiecie jarosławskim- jest problemem, który odczuwany jest dotkliwie. Powiat Jarosławski posiada wskaźnik bezrobocia wyższy niż średni wojewódzki i wyższy od średniej krajowej.

Szczegółowe dane dotyczące stanu bezrobocia przedstawiają tabele Nr 7, 8, 9 i 10.

Znamiennym zjawiskiem jest stały wzrost udziału osób z wykształceniem wyższym oraz spadek z wykształceniem zawodowym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych. Liczba osób kończących studia i zarejestrowanych w Urzędzie Pracy wzrosła od 2003r. o blisko 400%.

Tabela Nr 7. Podział bezrobotnych wg miejsca zamieszkania stan na 31.12.2006r.

OBSZAR	OGÓŁEM		Z PRAWEM DO ZASIŁKU	
	RAZEM	KOBIETY	RAZEM	KOBIETY
miasto Jarosław	3001	1572	208	99
miasto Radymno	461	239	36	11
gmina Chłopice	387	175	30	4
gmina Jarosław	944	497	84	33
gmina Łaszki	734	376	38	10
gmina Pawłosiów	583	301	48	21
gmina Pruchnik	882	453	69	26
gmina Radymno	883	428	48	14
gmina Rokietnica	268	141	28	9
gmina Roźwienica	517	237	60	17
gmina Wiązownica	909	440	84	31
Razem	9569	4859	733	275
w tym zamieszkali na wsi	6170	3048	389	165

Źródło: PUP Jarosław

Tabela Nr 8. Podział bezrobotnych wg wieku stan na 31.12.2006r.

Gmina	Do 25 r. życia	Które ukończyły szkołę wyż. do 27 r.	Długotrwale bezrobotne	Powyżej 50 r. życia	Bez kwalifikacji	Samotnie wychowujące co najmniej 1 dziecko
1	2	3	4	5	6	7
Miasto Jarosław	606	99	2091	471	641	84
Miasto Radymno	106	16	335	53	116	13
Gmina Chłopice	132	10	266	47	117	7
Gmina Jarosław	262	30	630	90	231	29
Gmina Łaszki	186	17	535	74	227	14
Gmina Pawłosiów	150	11	415	73	140	10
Gmina Pruchnik	221	13	623	61	272	12
Gmina Radymno	224	14	664	95	240	16
Gmina Rokietnica	77	9	178	26	68	7
Gmina Roźwienica	139	14	357	49	149	13
Gmina Wiązownica	252	9	613	79	240	12
Razem	2355	242	6707	1118	2441	217

Źródło: PUP Jarosław

Tabela Nr 9. Struktura wykształcenia bezrobotnych w latach 2000 – 2006

Wykształcenie	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Wyższe	227	351	438	550	614	695	810
Polic. i średnie zawodowe	2513	2830	2684	2651	2393	2402	2249
Średnie ogólnokształcące	608	636	609	625	618	670	668
Zasadnicze zawodowe	4345	4666	4376	4372	3794	3652	3299
Gimnazjalne i poniżej	2948	3034	2867	2807	2672	2644	2543

Tabela Nr 9a. Udział osób z wykształceniem wyższym na tle województwa, kraju w 2006r.

Wyszczególnienie	Powiat jarosławski	Województwo podkarpackie	Kraj
Ilość osób z wykształceniem wyższym bezrobotnych	810	9953	140.718
Ogółem liczba bezrobotnych	9.569	145.246	2.309.410
Udział procentowy	8,5	6,8	6,09

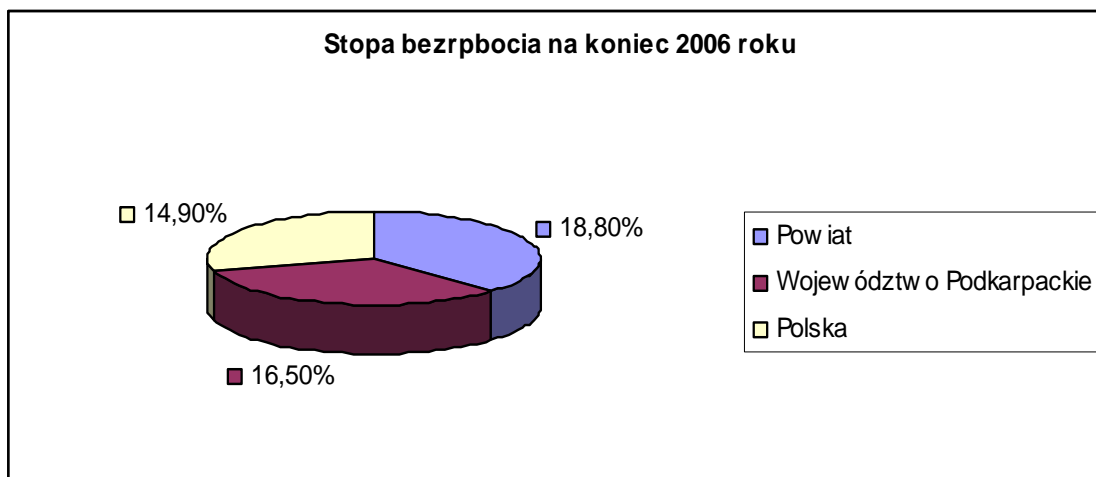
Tabela Nr 10. Stopa bezrobocia

Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ilość bezrobotnych ogółem	9542	10641	11517	10974	11005	10091	10063	9569
Stopa bezrobocia	14,2	16,4	17,9	17,5	17,5	20,0	19,6	19,3*

* stan na dzień 31.03.2007 r.

Tabela Nr 10a. Stopa bezrobocia na koniec 2006r.

Powiat	Województwo	Kraj
18,8%	16,5%	14,9%

Na tle kraju i województwa stopa bezrobocia w powiecie jest stosunkowo wysoka.

2.3. SPOŁECZNE SKUTKI BEZROBOCIA

Ocena skutków bezrobocia jest zależna od długości okresu pozostawania bez pracy. Im dłuższy okres tym skutki są bardziej poważne.

Zjawisko bezrobocia – jest zjawiskiem patologicznym, gdyż pozbawia ono możliwości zaspokojenia jednej z podstawowych potrzeb – potrzeby pracy.

Do negatywnych skutków należy:

- obniżenie materialnego poziomu życia,
- emigracje wykształconych kadr, zwłaszcza młodych ludzi,
- frustracje poszczególnych osób i związane z tym poczucie nieprzydatności prowadzące do utraty zdrowia i obniżenie kondycji psychicznej,
- patologia przejawiająca się alkoholizmem, narkomanią, przestępczością, stosowaniem przemocy, która skłania osoby do poszukiwania nielegalnych źródeł dochodów.

Negatywne skutki bardzo wyraźnie i wymiennie uwypuklają się w sferze materialnej, prowadząc w bardzo krótkim czasie do obniżenia poziomu konsumpcji, konieczności korzystania z zasiłków społecznych. Duża ilość bezrobotnych ma na utrzymaniu rodzinę więc skutki utraty pracy dotyczą całej rodziny, wpływając na pogorszenie dotychczasowego standardu życia.

Pozycja członków rodziny na rynku pracy silnie wpływa na sytuację finansową gospodarstw domowych.

W grupie osób, które nie pracują można zidentyfikować największy odsetek doświadczających biedy.

W 2006 roku około 3500 rodzin otrzymywało zasiłek z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa.

Wśród rodzin w skład których wchodziła przynajmniej jedna osoba bezrobotna stopa ubóstwa wynosiła ok. 30%.

Trudności, jakich doświadczają mieszkańcy w związku z problemami na rynku pracy w największym stopniu przyczyniają się do ich ubożenia.

Dodatkowo pozostawanie w bezrobociu przez kilka lat zmniejsza szansę na ponowne zatrudnienie.

Relacje pomiędzy rynkiem pracy a sytuacją społeczną mają kierunek dwustronny. Z jednej strony problemy na rynku pracy obniżają warunki życia ludności, z drugiej zaś strony problemy finansowe powodują ograniczony dostęp do dóbr i usług stanowiąc barierę w znalezieniu pracy.

2.4. STRUKTURA GOSPODARKI POWIATU

Powiat jarosławski jest powiatem rolniczo – przemysłowym.

Najważniejszymi zakładami pracy są:

- Huta Szkła Jarosław
- Zakłady Mięsne „Sokołów” SA
- Zakłady LU Polska SA
- Firma Lear Corporation Poland
- Zakłady Gazownicze
- PKS
- Budexim SA

Szczegółową strukturę zakładów gospodarczych przedstawia tabela Nr 11.

Tabela Nr 11. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON

wyszczególnienie	ogółem	sektor		z liczby ogółem					
		publiczny	prywatny	spółki handlowe		spółki cywilne	spółdzielnie	fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
				razem	w tym z udziałem kapitału zagranicznego				
POWIAT JAROSŁAWSKI	7869	345	7524	239	27	687	64	179	6150
Miasto Jarosław	4496	171	4325	160	19	490	29	88	3434
Miasto Radymno	407	29	378	19	1	41	5	5	300
Gmina Chłopice	166	13	153	2	0	2	2	8	133
Gmina Jarosław	531	12	519	14	2	35	3	10	447
Gmina Laszki	220	13	207	8	2	11	9	5	167
Gmina Pawłosiów	410	21	389	9	2	36	1	13	326
Gmina Pruchnik	248	15	233	4	0	13	2	8	199
Gmina Radymno	417	30	387	6	1	12	5	19	331
Gmina Rokietnica	162	13	149	0	0	4	0	5	134
Gmina Roźwienica	238	11	227	3	0	6	2	5	205
Gmina Wiązownica	574	17	557	14	0	37	6	13	474

3. RAPORT O STANIE BAZY POMOCY SPOŁECZNEJ W POWIECIE

3.1. POMOC SPOŁECZNA PROWADZONA PRZEZ POWIAT

a/ domy pomocy społecznej

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej powiat prowadzi zinstytucjonalizowaną pomoc społeczną w postaci domów pomocy społecznej, placówki opiekuńczo wychowawczej oraz rodzin zastępczych.

Powiat prowadzi następujące domy pomocy:

1. Dom Pomocy Społecznej w Wysocku - dla osób somatycznie chorych o liczbie miejsc 80, pokoje 2, 3, 4 i 5 osobowe, dostępność windy
2. Dom Pomocy Społecznej w Moszczanach – dla osób niepełnosprawnych intelektualnie o liczbie miejsc 170 – nie spełnia standardów,
3. Dom Pomocy Społecznej w Jarosławiu dla osób przewlekłe psychicznie chorych o liczbie miejsc 98 – nie spełnia standardów bytowych poza oddziałem B i C,
4. Dom Pomocy Społecznej w Pełkiniach – Wygarkach z siedzibą w Sośnicy dla osób przewlekłe psychicznie chorych o liczbie miejsc 90 – pokoje 2, 3, i 4 osobowe, przystosowane pomieszczenia dla osób niepełnosprawnych, tj. windy, podjazdy, łazienki dostosowane dla osób niepełnosprawnych.

Razem powiat dysponuje 438 miejscami w domach pomocy.

Po wprowadzeniu w znowelizowanej ustawie o pomocy społecznej odpłatności za dps przez gminę, od 2004r. spada liczba skierowań do dps-ów, na skutek tego zmniejszyła się liczba mieszkańców o ponad 70 osób.

Spadek ten wykorzystano do przyspieszenia realizacji programów naprawczych, których rezultatem jest zwiększenie powierzchni użytkowej na 1 mieszkańca. Standardy bytowe spełniają tylko dwa domy w Wysocku i Sośnicy.

DPS w Moszczanach posiada opracowany i wdrożony do realizacji program naprawczy. Do roku 2010 tj. roku, w którym wszystkie domy powinny osiągnąć standardy, przewiduje się zmniejszenie liczby mieszkańców z 170 do 140 oraz utworzenie dodatkowych łazienek w pokojach.

DPS w Jarosławiu wymaga również zrealizowania programu naprawczego do 2010r. Program ten został już rozpoczęty. W związku z możliwością pozyskania środków z Regionalnego Programu Operacyjnego możliwa jest też budowa nowego domu na 100 miejsc w pobliżu miasta Jarosławia.

b/ opieka nad dzieckiem

W ramach realizowanego systemu opieki nad dzieckiem w celu zapewnienia opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców oraz dzieciom niedostosowanym społecznie działa Dom Dziecka w Jarosławiu.

Dom ten posiada 36 miejsc w budynku przy ul. Poniatowskiego oraz 6 miejsc w tzw. mieszkaniu usamodzielnienia.

W prowadzonym przez powiat domu, który spełnia obowiązujące standardy, przebywa 20 dzieci z innych powiatów. Przyczynami umieszczania dzieci i młodzieży w domach dziecka są problemy opiekuńczo – wychowawcze, sieroctwo, przemoc w rodzinie, uzależnienia, wyjazdy za granicę rodziców, problemy rodzinne. Problemy te są również pochodną ilości rozwodów, których liczba stale wzrasta co ilustruje poniższa tabelka.

Tabela Nr 12. Rozwody w latach 1999 – 2006

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
kraj	41948	42694	45243	45326	48545	56242	67457	71722
Województwo podkarpackie	1451	1495	1546	1677	1712	2218	2686	2301
Powiat jarosławski	62	72	91	114	100	132	151	128

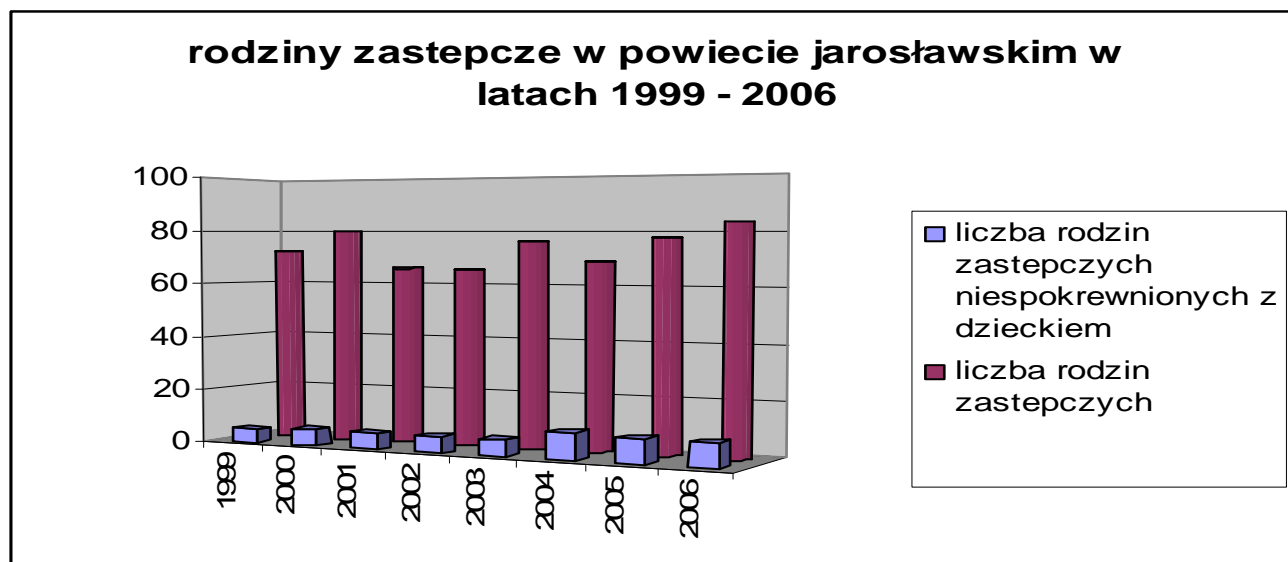
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych jest coraz częstszą podstawą do organizowania zastępczych form opieki nad dzieckiem.

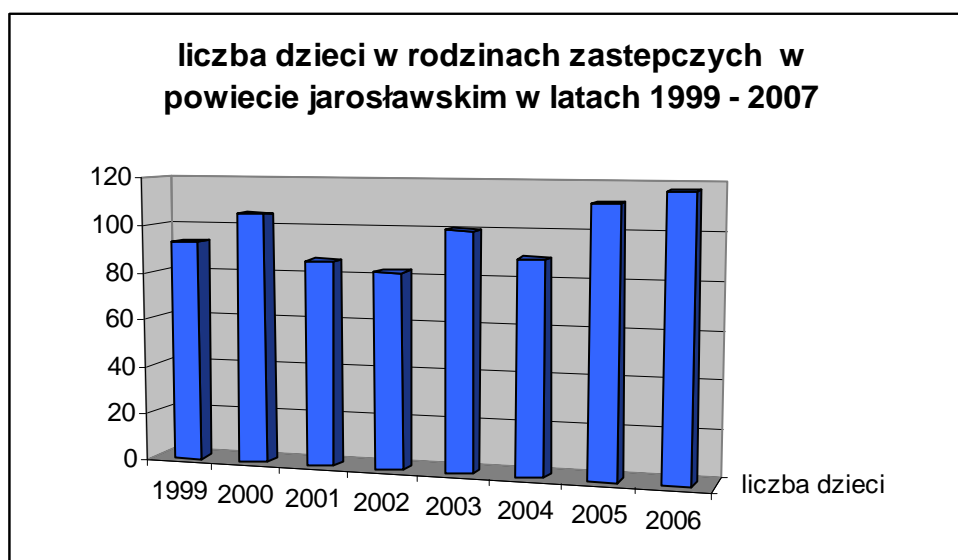
Wg stanu na 31.07.2007r. w rodzinach zastępczych przebywało 115 dzieci.

Obserwuje się tendencję wzrostu liczby dzieci wychowujących się w rodzinach zastępczych.

Tabela Nr 13. Liczba rodzin zastępczych w poszczególnych latach

Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Liczba rodzin zastępczych	72	80	66	66	76	69	78	83
w tym: niespokrewnionych	5	6	6	6	6	10	9	9
Liczba dzieci	93	105	86	82	100	89	112	117

Jak widać z tabeli rodziny zastępcze to głównie osoby spokrewnione w ok. 87%. Pozytywną tendencją jest stały wzrost liczby rodzin zastępczych niespokrewnionych, jednak w sumie jest to zbyt mały procent.

Otwartym problemem pozostaje sprawa zapewnienia pełnego usamodzielnienia wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze, szczególnie kwestia zapewnienia im mieszkania w tym tzw. mieszkania chronionego. Problem ten w zasadzie nie występuje w przypadkach opuszczania rodzin zastępczych.

Od roku 2004 znacząco wzrosła liczba osób objętych środkiem wychowawczym wymierzonym przez Sąd Rodzinny i Nieletnich. Aktualnie objętych środkiem wychowawczym z ustawy o postępowaniu wobec nieletnich jest 180 osób. Ponad 80% z tej liczby objętych jest nadzorem kuratorskim. Pozostała młodzież trafia do placówek resocjalizacyjnych, zakładów poprawczych i ośrodków szkolno – wychowawczych.

Do zadań powiatu należy również interwencja kryzysowa, w tym przeciwdziałająca przemocy w rodzinie.

W działającym przy PCPR punkcie interwencyjnym udzielane są:

- porady prawne
- porady psychologiczne

– usługi bytowe w postaci schronienia.

W 2006r. z poradnictwa skorzystało ponad 150 osób, w tym 30 uwikłanych w problemy przemocy w rodzinie.

Z mieszkania kryzysowego skorzystało 5 matek z 15 dziećmi.

W przypadkach trudniejszych wymagających wzmożonych działań terapeutycznych, osoby będące ofiarami przemocy, kierowane są do Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia w Korytnikach.

3.2. POMOC SPOŁECZNA PROWADZONA PRZEZ GMINY

a/ pomoc środowiskowa

W powiecie jarosławskim działa – 11 miejskich i gminnych ośrodków pomocy społecznej, które zatrudniają łącznie 40 pracowników socjalnych.

Wszystkie ośrodki oprócz zadań z pomocy społecznej realizują zadania z ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Nie wszystkie ośrodki realizują usługi opiekuńcze na swoim terenie:

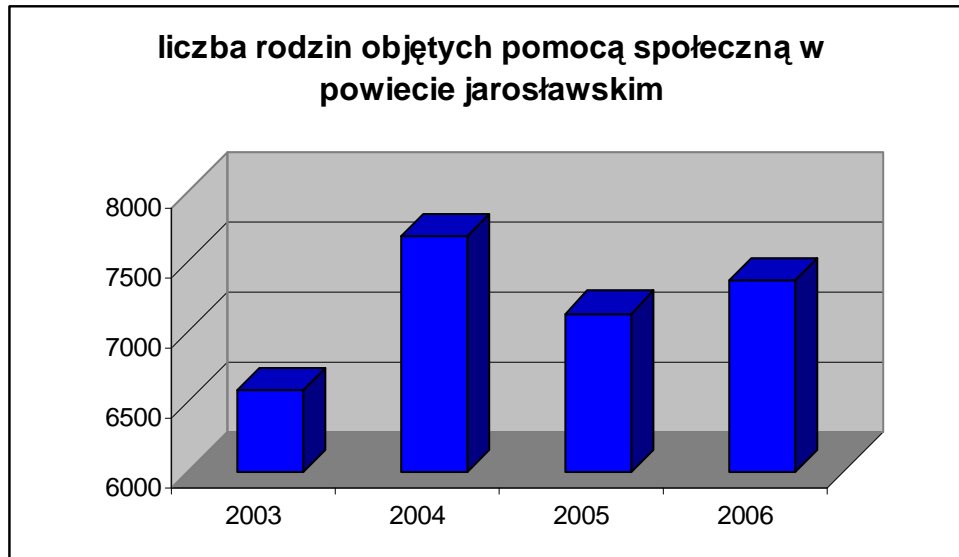
Usługi te świadczone są w następujących gminach:

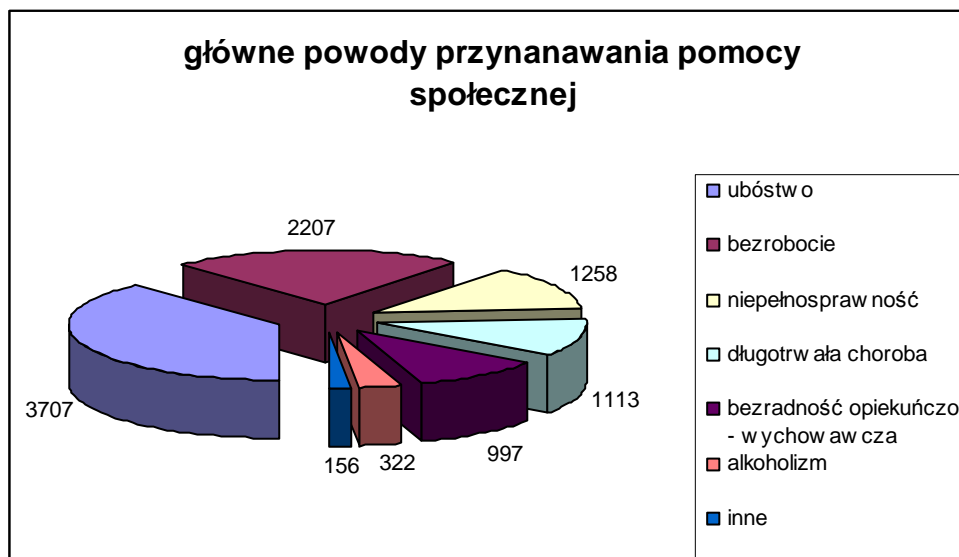
- Miasto Jarosław	- dla 44 osób oraz 29 specjalistycznych
- Miasto Radymno	- dla 6 osób oraz 1 specjalistyczne
- Gmina Laszki	- dla 4 osób
- Gmina Chłopice	- dla 7 osób
- Gmina Jarosław	- dla 1 osoby
- Gmina Pruchnik	- dla 3 osób
- Gmina Rokietnica	- dla 19 osób

Z opinii ośrodków wynika, że zapotrzebowanie na w/w usługi całoroczne wzrasta. Finansowanie usług opiekuńczych (oprócz specjalistycznych) następuje ze środków własnych gminy.

Tabela Nr 14. Liczba rodzin objętych pomocą i powody przyznania pomocy

Lp.	Jednostka	rok	liczba rodzin objętych pomocą	powody przyznania pomocy												
				ubóstwo	sieroctwo	bezdomność	bezrobocie	niepełnosprawność	długotrwała choroba	bezradność w spr. opiek.-wych.i prowadzeniu gosp.dom.	przemoc w rodzinie	alkoholizm	narkomania	trudności w przystosowaniu się do życia po pouszcz. z akładu karnego	zdarzenie losowe	sytuacja kryzysowa
1	MOPS Jarosław	2006	2771	1536	1	30	732	515	582	247	4	134	0	9	2	0
2	MOPS Radymno	2006	153	100	1	0	93	35	24	27	0	10	0	3	0	0
3	GOPS Chłopice	2006	272	167	1	4	99	53	84	110	0	17	0	0	0	0
4	GOPS Jarosław	2006	791	12	0	1	175	76	69	48	3	0	0	0	1	0
5	GOPS Łaszki	2006	627	360	0	0	245	33	68	19	0	0	0	0	0	0
6	GOPS Pawłosiów	2006	218	189	0	2	141	58	37	64	0	4	0	0	0	0
7	GOPS Pruchnik	2006	454	340	0	0	188	48	46	152	0	15	0	2	3	0
8	GOPS Radymno	2006	423	60	0	0	196	132	37	22	0	12	0	1	1	0
9	GOPS Rokietnica	2006	164	67	0	0	51	11	10	96	0	22	0	0	3	0
10	GOPS Rożwienica	2006	445	338	0	0	287	106	98	101	0	18	0	1	0	0
11	GOPS Wiązownica	2006	1034	532	6	0	0	191	58	111	45	31	0	0	1	0
12	RAZEM		7352	3701	9	37	2207	1258	1113	997	52	263	0	16	11	0

b/ pomoc instytucjonalna

W powiecie funkcjonują dwa środowiskowe domy pomocy społecznej prowadzone przez gminy tj.:

- w Jarosławiu - dla 30 osób
- w Pruchniku - dla 20 osób.

W domach tych stacjonarnie przebywają osoby intelektualnie niepełnosprawne.

W ramach pomocy osobom bezdomnym udzielane jest wsparcie w dwóch schroniskach:

- schronisko dla kobiet - ilość miejsc 34
- schronisko dla mężczyzn - ilość miejsc 40

Częściowe finansowanie schronisk realizowane jest na podstawie umów podmiotów prowadzących z miastem Jarosław.

3.3. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE DZIAŁAJĄCE W OBSZARZE POMOCY SPOŁECZNEJ

Z punktu widzenia rozwiązywania problemów społecznych organizacje pozarządowe są ważnym partnerem pozarządowym sektora publicznego dla tworzenia wspólnych projektów polityki społecznej.

Na terenie powiatu jarosławskiego funkcjonuje 134 organizacje pozarządowe. Z tej liczby 13 organizacji działa w obszarze pomocy społecznej, do których zaliczamy:

- Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Jarosławiu – prowadzi środowiskowy Dom Samopomocy, Warsztat Terapii Zajęciowej, Ośrodek Rehabilitacyjno – Wychowawczy.
- Stowarzyszenie „Rodzina Kolpinga” w Jarosławiu – prowadzi środowiskową świetlicę dla młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych.
- Towarzystwo Pomocy św. Brata Alberta Koło Jarosławskie – prowadzi schronisko dla kobiet i jadłodajnię.
- Fundacja Pomocy „Wzrastanie” – prowadzi schronisko dla mężczyzn.
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – prowadzi świetlicę środowiskową dla dzieci i młodzieży.
- Stowarzyszenie Rodzin Katolickich – Oddział w Jarosławiu prowadzi trzy świetlice środowiskowe dla młodzieży zagrożonej problemami wychowawczymi.
- Jarosławskie Katolickie Stowarzyszenie Charytatywne im. O. Pio w Radawie – prowadzi ośrodek rehabilitacyjny.
- Fundacja „Pomocna Dłoń” – prowadzi akcje charytatywne dla najuboższych rodzin.
- Stowarzyszenie Opiekuńcza Dłoń – prowadzi usługi opiekuńcze.
- Polski Komitet Pomocy Społecznej – Zarząd Miejski – prowadzi usługi opiekuńcze.

- PCK w Jarosławiu – prowadzi usługi opiekuńcze.
- Polski Związek Niewidomych Koło Jarosław.
- Jarosławskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych.

Formy współpracy organizacji pozarządowych z administracją publiczną odbywają się najczęściej na płaszczyźnie współpracy finansowej, poprzez wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działań, konsultowanie aktów prawnych. Samorządem najbardziej wspierającym organizacje pozarządowe pod względem finansowym jest miasto Jarosław, gminy wiejskie rzadko biorą w tym udział.

4. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

4.1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE W EUROPIE

4.1.1. Podstawowe uwarunkowania zewnętrzne zawarte są w Europejskim Modelu Społecznym zawartym w strategii Lizbońskiej

Główne cele tego modelu to:

- pełne zatrudnienie
- spójność społeczna
- aktywne przeciwdziałanie rosnącemu ubóstwu społecznemu
- uznanie znaczenia mocnych i trwałych więzi rodzinnych i społecznych za jedno z istotnych czynników rozwiązywania problemów społecznych,
- uwzględnienie tendencji demograficznych w planowaniu polityki społecznej.

4.2. PROGRAM OPERACYJNY „KAPITAŁ LUDZKI NA LATA 2007-2013”

4.2.1. Uwarunkowania zewnętrzne krajowe

Dokumentami o istotnym znaczeniu strategicznym dla planowania rozwiązań problemów społecznych na szczeblu krajowym są:

- Strategia Polityki Społecznej na lata 2007 – 2013,
- Narodowa Strategia Integracji Społecznej,
- Strategia Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2007 – 2013,
- Strategia Rozwoju Edukacji na lata 2007 – 2013.

Celem strategii Polityki Społecznej rządu w latach 2007 – 2013 są następujące priorytety:

priorytet 1 - Poprawa warunków dla powstawania i funkcjonowania rodzin.

Wsparcie rodzin w wychowaniu i edukacji dzieci.

priorytet 2 - Wdrożenie aktywnej polityki społecznej.

priorytet 3 - Kompleksowa rehabilitacja i aktywizacja osób niepełnosprawnych.

priorytet 4 - Budowa systemu wsparcia dla osób w wieku poprodukcyjnym.

priorytet 5 - Aktywizacja i mobilizacja partnerów lokalnych.

priorytet 6 - Partnerstwo publiczno – społeczne jako podstawa rozwoju usług społecznych.

priorytet 7 - Integracja społeczna i zawodowa imigrantów.

4.3. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE LOKALNE

Podstawowym dokumentem odnoszącym się do rozwiązywania problemów społecznych w systemie lokalnym jest:

- Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2007 – 2015 uchwalony przez Radę Powiatu Jarosławskiego w dniu 28 lutego 2007.
- Program wspierania i opieki nad rodziną i dzieckiem w powiecie jarosławskim na lata 2005 – 2010 – uchwalony przez Zarząd Powiatu w dniu 12 sierpnia 2005r.
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Jarosławia na lata 2006 – 2020 przyjęta Uchwałą Rady Miasta z dnia 26 czerwca 2006r.
- Strategia Rozwoju Szkolnictwa Zawodowego Powiatu Jarosławskiego na lata 2007 – 2013, zakładająca następujące cele:
 - stworzenie systemowych rozwiązań w zakresie doradztwa zawodowego
 - tworzenie warunków do dostosowania bazy i środków dydaktycznych adekwatnych do nowoczesnych technologii i technik produkcyjnych
 - tworzenie warunków do optymalnej zgodności kierunków kształcenia z potrzebami lokalnego rynku pracy
 - stworzenie mechanizmów sprawnego i wielotorowego finansowania kształcenia zawodowego
 - podniesienie poziomu i jakości kształcenia w szkołach zawodowych
 - propagowanie rozwoju kształcenia zawodowego w powiecie jarosławskim
 - Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007 - 2020

5. DIAGNOZA STANU

5.1. EDUKACJA

Wartością pozytywną w tym obszarze jest dobrze rozwinięta sieć szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich z dobrą infrastrukturą i zapleczem sportowym, która winna się przekładać na realizację zadań edukacyjnych i profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w ramach zajęć pozalekcyjnych.

Sieć szkół ponadgimnazjalnych i policealnych powinna być podstawą realizowania programów kształtujących właściwe postawy społeczne młodzieży wchodzącej w nowe obszary życia rodzinnego i zawodowego.

Dodatkowym atutem jest funkcjonowanie Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej na terenie miasta Jarosławia.

Niezbędną sprawą wydaje się potrzeba współpracy podmiotów pomocy społecznej i podmiotów edukacyjnych w obszarach takich jak edukacja dorosłych, pedagogizacja rodziców realizacji programów edukacyjnych związanych z profilaktyką w środowiskach zagrożonych.

5.2. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Pozytywnym elementem infrastruktury społecznej powiatu jest wystarczająca liczba całodobowych domów pomocy społecznej. Funkcjonujące obecnie domy zupełnie wystarczają na potrzeby powiatu jarosławskiego oraz sąsiedzkich. Jedynym problemem pozostaje brak skierowań osób przez gminy. Szczególnie obserwuje się to w przypadku kierowania osób do domu dla przewlekłe somatycznie chorych i w podeszłym wieku mimo, że wzrasta odsetek ludzi starszych.

Działające w powiecie dwa środowiskowe domy wspierające osoby niepełnosprawne umysłowo wypełniają potrzeby w otaczających je gminach.

Wydaje się być potrzebne uruchomienie jeszcze jednego domu w mieście Radymnie.

Wystarczającą bazą dla systemu opieki nad dzieckiem (zwłaszcza starszym) jest działający w Jarosławiu Dom Dziecka oraz system rodzin zastępczych. Potrzebne byłoby dla funkcjonowania systemu powstanie kilku rodzin zastępczych zawodowych, w tym specjalistycznych, które opiekowałyby się dziećmi małymi w tym dziećmi specjalnej troski.

5.3. FINANSE

Prowadzona dotychczasowa profilaktyka państwa polegająca na zwiększeniu zakresu świadczeń obligatoryjnych, przy jednoczesnym redukowaniu środków na zadanie fakultatywne, powoduje powiększanie się niedofinansowanych obszarów w szczególności obejmujących rodziny wielodzietne i niepełne.

Pozytywnym elementem dla rozwiązania tego problemu jest wielość organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie powiatu i tym samym możliwość tworzenia partnerstw publiczno-pozarządowych dla realizacji wspólnych projektów m. innymi finansowanych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, funduszy społecznych i ostatnio przez Norweski i Szwajcarski Mechanizm Finansowy.

Ponadto wiele organizacji pozarządowych zarejestrowanych jako organizacje pożytku publicznego bierze udział w konkursach organizowanych przez samorząd wojewódzki, powiatowy i gminny, których celem jest wsparcie osób wymagających pomocy. Sprawdzoną zaletą działania i funkcjonowania tych organizacji jest również to, że mogą być one dofinansowane przez sponsoring.

5.4. PROBLEMY SPOŁECZNE

Negatywnym zjawiskiem w obszarze problemów społecznych jest wysokie bezrobocie, wzrost patologii społecznych obserwowany w zakresie przestępczości, w tym wzrost kradzieży mienia, uwikłań w przemoc rodzinną, a także problemy dzieci z rodzin z zaburzoną funkcją opiekuńczo-wychowawczą. Negatywnym jest zjawisko narkomanii, alkoholizmu, które z roku na rok wykazują tendencję wzrostową.

Do istotnych problemów należą również poszerzające się w powiecie obszary ubóstwa i trudności w dostępie do dóbr i usług. W powiecie widać też zachwianie w strukturze ludności polegające na wzrastającej liczbie osób w wieku poprodukcyjnym. Negatywnie należy ocenić brak wystarczającej sieci ośrodków wsparcia dla osób starszych, ośrodków terapii uzależnień, ośrodków wsparcia rodzin.

Skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych jest możliwe tylko i wyłącznie z udziałem organizacji pozarządowych oraz poprzez ich wsparcie, którego pilnie wymaga wiele już dobrze funkcjonujących organizacji pozarządowych.

6. ANALIZA SWOT

Diagnozę sytuacji społecznej na terenie Powiatu Jarosławskiego opracowano w oparciu o analizę SWOT

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej, w tym domów pomocy • Rozwinięta sieć placówek edukacyjnych • Możliwość i umiejętność korzystania z funduszy europejskich w tym EFS • Dobra współpraca z organizacjami pozarządowymi i kościelnymi • Stałe szkolenia i doskonalenie zawodowe kadry pomocy społecznej • Coraz więcej ofert pracy dla wykwalifikowanych pracowników 	<ul style="list-style-type: none"> • Stosunkowo wysoka stopa bezrobocia • Emigracja osób wykształconych • Ujemne saldo migracji • Bezradność jako narastające zjawisko społeczne • Mnogość przepisów • Rosnąca ilość osób ubogich i niepełnosprawnych • Rozbicie rodzin poprzez przymusowe wyjazdy za granicę do pracy • Brak instytucji i kadry zajmującej się profilaktyką i terapią osób uzależnionych od środków odurzających • ograniczone zasoby mieszkaniowe (mieszkalnictwo socjalne i komunalne)

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • pozytywny czynnik ludzki • dobra współpraca z organizacjami pozarządowymi i kościelnymi • świadomość problemów społecznych • zaangażowana kadra pomocy społecznej • otwartość na nowe rozwiązania • baza lokalowa • dobra baza instytucji służących osobom niepełnosprawnym • rozwój dziennych placówek opiekuńczo – wychowawczych • rozwinięta sieć szkolnictwa podstawowego i ponadpodstawowego 	<ul style="list-style-type: none"> • brak nowych inicjatyw • niewystarczająca profilaktyka • niedostateczna systemowa opieka nad ludźmi starszymi • rozluźnienie więzi rodzinnych • brak współpracy między instytucjami pomocy społecznej • słaba dostępność do rehabilitacji • niewystarczający poziom likwidacji barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej • niewystarczająca ilość mieszkań chronionych

7. MISJA

Pomoc społeczna w powiecie jarosławskim to zintegrowany system wspierania dzieci i młodzieży, osób samotnych, niepełnosprawnych oraz rodzin znajdujących się w czasowo lub na stałe w trudnej sytuacji materialnej lub obciążonych niekorzystnymi dla ich rozwoju zjawiskami socjologicznymi, oparty na modelowej współpracy struktur samorządowych z organizacjami pozarządowymi o charakterze społecznym.

8. CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA

Działalność polityki społecznej w powiecie jarosławskim będzie się opierać na następujących celach strategicznych.

8.1. POPRAWA WARUNKÓW POWSTAWANIA I FUNKCJONOWANIA RODZIN

Rodzina jest podstawowym środowiskiem gwarantującym prawidłowy rozwój dziecka i zaspokajania jego potrzeb. Dlatego też środowisko to należy maksymalnie wspierać, zwłaszcza w okresie pogłębiającej się depresji demograficznej, wykorzystując atut jakim jest w naszym regionie funkcjonowanie tradycyjnego modelu rodziny.

Kierunek 1

Budowanie systemu wsparcia dla rodzin, szczególnie rodzin wielodzietnych, osób samotnie wychowujących dzieci i rodzin zagrożonych patologią, poprzez:

- wspieranie rodzin biologicznych w środowisku oraz pomoc rodzinom w przezwyciężaniu trudności materialnych, emocjonalnych i wychowawczych,
- tworzenie i rozwój poradnictwa specjalistycznego w tym terapii rodzinnej,
- udzielanie poradnictwa i pomocy materialnej rodzinom o najniższych dochodach – w celu zahamowania procesu umieszczania dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych czy rodzinach zastępczych z powodów ekonomicznych,
- rozwijanie placówek świadczących usługi edukacyjne, sportowo-rekreacyjne,

- rozwój budownictwa mieszkaniowego socjalnego
- tworzenie warunków do zwalczania przemocy domowej poprzez system poradnictwa,

Kierunek 2

Doskonalenie i rozwój opieki nad dzieckiem

- wspieranie rozwoju rodzin zastępczych, w tym również zawodowych, dla dzieci, które nie mogą wychowywać się w rodzinie własnej o pozyskiwanie chętnych do pełnienia funkcji rodzin zastępczych zawodowych, niespokrewnionych z dzieckiem, wielodzietnych, specjalistycznych o charakterze pogotowia rodzinnego,
- wspierani przekształcenia domu dziecka w placówkę wielofunkcyjną,
- budowanie koalicji ludzi dobrej woli wspierającej proces usamodzielnienia wychowanków
- tworzenie i rozwijanie placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego,
- zapewnienie stabilności finansowej rodzinom zastępczym,
- tworzenie mieszkań chronionych.

8.2. KOMPLEKSOWA REHABILITACJA I AKTYWIZACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

Celem działania jest stworzenie systemu lokalnego wsparcia, który pozwalałby na zwiększenie aktywności i obecności na rynku pracy osób niepełnosprawnych.

Kierunek 1

Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych:

- zapewnienie wsparcia finansowego dla zatrudniania osób niepełnosprawnych,
- zapewnienie systemu szkoleń i przekwalifikowań osób zamierzających podjąć pracę,
- wspieranie leczenia i rehabilitacji szerokim poradnictwem i wsparciem pracowników socjalnych oraz samych osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin,
- skoordynowanie działań zmierzających do pełnego i adekwatnego w stosunku do rodzaju i stopnia niepełnosprawności zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, dostosowanie mieszkań, obiektów użyteczności publicznej, infrastruktury transportowej do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Kierunek 2

Kształtowanie pozytywnych postaw wobec niepełnosprawności:

- propagowanie społecznej akceptacji i integracji osób niepełnosprawnych w miejscu zamieszkania, pracy i środowisku lokalnym,
- rozwój edukacji społecznej i wychowania sprzyjający integracji społecznej,
- wspieranie idei organizowania się osób niepełnosprawnych,

- stopniowe przygotowywanie wszystkich szkół do kształcenia również osób niepełnosprawnych.

Kierunek 3

Zapewnienie dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym:

- wspieranie rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych i ich rodzin – poprzez poradnictwo prawno – socjalne i psychologiczne,
- tworzenie warunków pełnej dostępności do usług opiekuńczych i specjalistycznych,
- tworzenie mieszkalnictwa chronionego, domów samopomocy, ośrodków wsparcia, domów rodzinnych, w szczególności dla osób upośledzonych intelektualnie i psychicznie chorych,
- tworzenie warunków do rozwoju rehabilitacji wyjazdowej,
- realizacja programów naprawczych w celu osiągnięcia standardów w domach pomocy społecznej i innych placówkach zajmujących się osobami niepełnosprawnymi,
- rozwój ośrodków rehabilitacyjno – edukacyjnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.
- Tworzenie warunków do rozwoju wolontariatu

8.3. ZAPOBIEGANIE I REDUKOWANIE MARGINALIZACJI ZAGROŻONYCH GRUP SPOŁECZNYCH

Celem działania jest stworzenie systemu zapobiegania przestępczości, uzależnieniom nadużywania substancji psychoaktywnych przez młodzież, przeciwdziałanie przemocy domowej.

Kierunek 1

Zapobieganie wykluczeniu społecznemu młodzieży:

- wsparcie organizacji pozarządowych pracujących z trudną młodzieżą – w tym terapeutów ulicznych.
- zapewnienie w szkołach poradnictwa dla dzieci i młodzieży.
- promocja zdrowego trybu życia i rozwój ogólnodostępnej infrastruktury sportowej.

Kierunek 2

Wsparcie działań profilaktycznych i terapeutycznych:

- szkolenie kadry w zakresie profilaktyki i terapii uzależnień
- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacji dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin
- rozwój pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Kierunek 3

Tworzenie aktywnej profilaktyki społecznej:

- utworzenie klubów pracy
- tworzenie Centrów Integracji Społecznej
- realizacja aktywnych programów wychodzenia z bezdomności

8.4. INTEGRACJA OSÓB STARSZYCH I WYMAGAJĄCYCH POMOCY

Celem jest wspieranie osób znajdujących się w wieku poprodukcyjnym, samotnych, wymagających pomocy – poprzez aktywną ich integrację lokalną.

Kierunek 1

Rozwijanie systemu opieki pielęgnacyjnej:

- promocja i rozwój środowiskowych form opieki nad osobami w wieku poprodukcyjnym
- promocja rozwój i wspieranie specjalistycznych form opieki
- szkolenie kadr zajmujących się opieką środowiskową
- dotowanie organizacji zajmujących się osobami starszymi

Kierunek 2

Polepszenie i doskonalenie usług w stacjonarnym systemie opieki:

- przekształcenie jednego z domów pomocy społecznej na dom dla osób starszych
- zwiększenie udziału organizacji pozarządowych w opiece stacjonarnej całodobowej

Kierunek 3

Wsparcie dla osób z zaburzeniami psychicznymi:

- Poprawa usług bytowych w domach pomocy w Jarosławiu i Moszczanach do końca 2010 roku
- utworzenie trzeciego środowiskowego domu samopomocy w powiecie jarosławskim

- doskonalenie kadry zajmującej się specjalistycznymi psychiatrycznymi usługami opiekuńczymi
- utworzenie centrum wsparcia dla osób z chorobą Alzheimera

Kierunek 4

Aktywizacja i integracja lokalna osób starszych:

- uwzględnienie potrzeby aktywizacji osób starszych w systemie kształcenia ustawicznego
- promowanie wartości uczestnictwa osób w podeszłym wieku w kulturze i wypoczynku
- utworzenie na terenie miasta Domu Dziennego Pobytu dla osób starszych
- współpraca z Państwową Wyższą Szkołą Zawodową na rzecz rozwoju uniwersytetu 3-go wieku.

8.5. OGRANICZENIE BEZROBOCIA

Niekorzystna sytuacja na rynku pracy powiatu jarosławskiego determinuje działanie samorządu powiatu w kierunku opracowywania programów mających na celu rozwój zasobów ludzkich, rozwój przedsiębiorczości, poprawę zdolności adaptacyjnych zakładów do warunków zmieniających się na rynku oraz wzmocnienie szans grup społecznych zagrożonych długotrwałym bezrobociem a w konsekwencji wykluczeniem społecznym.

Kierunek 1

Opracowywanie i wdrażanie projektów, w tym współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego:

- umożliwiające zainteresowanym podjęcie: szkoleń przygotowujących do zawodu, podwyższających kwalifikacje lub przekwalifikujących do bieżących potrzeb rynku pracy, podjęcie nauki w szkołach ponadpodstawowych, ponadgimnazjalnych, podjęcie studiów podyplomowych,
- dofinansowanie stanowisk pracy utworzonych przez pracodawców dla skierowanych bezrobotnych,
- wspieranie samozatrudnienia bezrobotnych poprzez udzielanie im jednorazowych bezzwrotnych środków na podjęcie działalności gospodarczej,
- organizowanie warsztatów aktywizująco – doradczych.

Kierunek 2

Dostosowanie szkolnictwa i edukacji do rynku pracodawców:

- dostosowanie szkolnictwa zawodowego do rynku pracy

- nowoczesna baza szkół jako elastyczny i wspomagający element rozwoju edukacyjno – zawodowego
- promocja kształcenia ustawicznego wśród dorosłych

9. ZAKOŃCZENIE

Realizacja celów strategicznych wymaga dużej aktywności samorządów szczebla gminnego, powiatowego oraz wojewódzkiego w koordynacji i finansowaniu wielu działań.

Wydaje się, że wiele celów możliwych jest do osiągnięcia dzięki wsparciu środkami pochodzącymi z Programu Operacyjnego „Kapitał Ludzki na lata 2007 – 2013”.

Stopień wykorzystania tych środków zależy do prężności i umiejętności samorządowców, pracowników pomocy społecznej szczebla gminnego i powiatowego, organizacji pozarządowych do uwzględniania w swoich projektach celów i kierunków zawartych w strategii.

10. SPIS TABEL

Tabela Nr 1. Ludność ogółem.....	7
Tabela Nr 2. Ludność w miastach.....	7
Tabela Nr 3. Ludność na wsi.....	8
Tabela Nr 4. Ruch naturalny w latach 1999-2005.....	8
Tabela Nr 5. Struktura wiekowa ludności powiatu jarosławskiego na przestrzeni lat 1999-2005.....	9
Tabela Nr 5a. Struktura wiekowa ludności w wieku poprodukcyjnym na tle województwa, kraju w 2006r.....	9
Tabela Nr 6. Migracje ludności w powiecie jarosławskim w latach 1999-2006	10
Tabela Nr 7. Podział bezrobotnych wg miejsca zamieszkania stan na 31.12.2006r.....	12
Tabela Nr 8. Podział bezrobotnych wg wieku stan na 31.12.2006r.....	12
Tabela Nr 9. Struktura wykształcenia bezrobotnych w latach 2000 – 2006.....	13
Tabela Nr 10. Stopa bezrobocia	13
Tabela Nr 10a. Stopa bezrobocia na koniec 2006r.....	13
Tabela Nr 11. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON	17
Tabela Nr 12. Rozwody w latach 1999 – 2006	20
Tabela Nr 13. Liczba rodzin zastępczych w poszczególnych latach.....	20
Tabela Nr 14. Liczba rodzin objętych pomocą i powody przyznania pomocy.....	24